

רותי רפאלוב ז"ל

בת רחל ונסים פרגי
 נולדה בכ"ג ניסן תרצ"א - 10/4/31
 עלתה מתורכיה בשנת 48
 נפטרה ט' בשבט תש"ע - 24/1/10

לפני כמעט שמונים שנה נולדה בעיירה מניסה שבתורכיה תינוקת לרחל ונסים פרגי. הילדה נקראה ססבונה שבספרדית פירושה 'טובה'. היה לה אח בוגר בשם סמי. בראיון לארכיון תיארה רותי את קורותיה. היא זכרה את מפל המים הגדול שאליו היתה הולכת עם אחיה כדי לטחון גרעיני חיטה לקמח, ועד שהקמח היה נטחן היו האח והאחות עושים להם פיקניק קטן סמוך למפל. אח"כ נולדה ריקה, האחות הקטנה. אבי המשפחה נפטר ועול הפרנסה נפל עם האם. אחיה הבכור סמי גויס לצבא ושרת באנקרה הרחוקה כאשר הוא יוצא לחופשות של אחת לשנה לערך. הגעגועים אליו היו רבים ובנות המשפחה שלחו לו חבילות לצבא.

רותי היתה עוזרת לאמה בכל אשר יכלה, כמו להביא את אחותה מהגנון ולשמור עליה עד שהאם תגיע מעבודתה בבית החרושת לטבק. למרות יחסי השכנות הטובים שהיו לה עם התורכים, החליטה רותי שהיא רוצה לעלות לפלשתינה. אמה של רותי התנגדה שתיסע לבדה, אבל רותי לחצה והאם נעתרה לבסוף לבקשתה. עכשיו מתחילה ה-'אודיסיאה' של רותי יחד עם קבוצת נערות ונערים צעירים השטים על גבי אוניה רעועה, כאשר המלחים התורכים מאיימים להפוך את הסירות על נוסעיהן אם לא יתנו להם את האוכל והכסף המצוי ברשותם. בלית ברירה נאלצים הנוסעים להפרד מהממון והמזון, ורק אז מתאפשרת ההפלגה. תוך כדי הפלגה האוניה חייבת לעגון בקפריסין על מנת לתקן חור שנפער בה והמסע שאמור היה להסתיים אחרי שלושה ימים מסתיים לאחר שבוע ויותר.

בנמל חיפה ממתנינות להם משאיות שלוקחות את העולים היישר לבית העולים שבבקריית שמואל הסמוכה לחיפה. אף אחד לא יודע לדבר בשפתם וכולם נמצאים בביתנים ארוכים עם עוד המון עולים מעדות שונות שמתקוטטים אלה עם אלה. הימים ימי הצנע והאוכל בצימצום, מה שמגביר את המתח. לוקח זמן די רב עד שמתגבשת לה חבורת עולים שנשלחת לאשדות יעקב, לאחר שטולטלו לכפר הנוער בן שמן ולמוסד עליית הנוער בכרכור.

כאן באשדות נמצאה חברה שדברה איתם בשפתם (שרה לוי ז"ל). הקבוצה קיבלה את רבקה ענבי את חן רימון ואת ישעיהו פונדק, זכרם לברכה, כמטפלת, מורים

המשך בעמוד הבא

ומדריכים. אחר כך הגיע האח סמי שסיים את שרותו הצבאי בתורכיה, כדי להכין את השטח לעלייתן של האם והאחות הקטנה ריקה.

בינתיים פוגשת רותי את חנוכה רפאלוב, הבחור הנאה מהחבורה הפרסית, גם הוא עולה חדש המתחנך באשדות- וכשגומלת בלבם החלטה להנשא, חנוכה מתגייס לצנחנים. רותי וחנוכה מתחתנים באשדות אבל המשפחה של חנוכה לוחצת שהזוג יעבור לגור יחד איתם במושב מסלול שבנגב. לאחר זמן לא רב יולדת רותי שני בנים תאומים – אורי וראובן. באותו זמן פורצת בארץ מגיפת שיתוק ילדים ואת ראובן הפעוט מבהילים לבית חולים בפרדס כץ. בבית החולים מבקשים מרותי שלא לבקר את בנה על מנת שלא להדביק בנגיף המסוכן גם את אחיו התאום.

רותי משאירה את העולל בידי הצוות הרפואי וחוזרת למושב כדי להמשיך לטפל באח התאום אורי, אבל בכל יום מנסה להגיע לבאר שבע על מנת שוחח בטלפון עם הצוות הרפואי. מבית החולים מדווחים לה שמצבו של התינוק השתפר ואחרי שלושה שבועות היא מקבלת פתק לבוא ולקחת את התינוק שהבריא. כסף אין לה כי חנוכה בצבא והמשכורת לא מספיקה, ואז נוטלת רותי את אורי על ידה והולכת ברגל כדי להגיע לכביש ולתפוס טרמפים לבאר שבע. כשהיא מגיעה סוף סוף מברשים לה שזה מאוחר מדי כי התינוק נפטר עוד באותו לילה שהושם באישפוז. רותי בהלם, שמה פעמיה לעבר בסיס תל נוף כדי למצוא את חנוכה הצנחן. היא ממתינה שם בסבלנות עם אורי הקטן עד שמגיע חנוכה מצניחה ואז הם מכתתים רגליהם בניסיון להבין מה באמת קרה. בהגיעם למשטרה אומרים להם שהפתק שבידם מזוייף וכך והם ממשיכים למשרד הפנים לנסות ולברר היכן קבור התינוק, אלא שהם לא מוצאים את מבוקשם בסבך הביורוקרטיה. כמה חודשים אחרי המקרה של ראובן חלה גם אורי תאומו, אך רותי למודת הסבל לא הסכימה לעזוב את הפעוט אפילו לשניה אחת, הגיעה איתו לירושלים, שם טיפלו בו עד החלמתו המלאה.

רותי כותבת לרבקה ענבי, המטפלת שלה, שרע לה בצורת החיים הנוכחית ואשדות מגייסת מיד משאית ונהג ע מנת להעמיס את מעט הרכוש ולחזור לאשדות.

אחרי זמן מה נולד מיכאל ואחריו הבן השלישי הקרוי ראובן, על שמו של התאום החסר, ולבסוף בן הזקונים יואל. במשך כל אותה תקופה מנסה רותי להדחיק את הבכי ואת השאלות בדבר גורלו של ראובן. בינתיים בניה האחרים עזבו את הקיבוץ ונפוצו למרחקים וגם לאחר ש-הופרטנו לדעת' המשיכה רותי להשקיע את כל תקציבה הדל בשיחות טלפון ובמתנות לילדים ולנכדים.

רותי השקיעה את כל אהבתה ונשמתה בטיפול בבתי הילדים. אני זוכרת שמכל המטפלות שהיו לו, את רותי הוא אהב הכי הרבה, ואני כאמא צעירה, קינאתי ברותי על שבני לא מוכן להפרד ממנה. עשרות ילדים גידלה רותי, בני גילים שונים, ואלה החזירו לה אהבה. בתיקה של רותי בארכיון שמור קטע בו מודים לה ילדי כיתה ה' על השנתים בהם טיפלה בהם. שמונה-עשרה שנים לאחר הולדתו, מגיע לאורי צו גיוס וגם לאחיו ראובן, המת כביכול, ובארץ מתפוצצת פרשת ילדי תימן הנעדרים, בכיובו של הרב עוזי משולם. למרות המאמצים הרבים שהשקיעה רותי, בעזרת בנה אורי וחברים מאשדות, היא לא קיבלה עד מותה תשובה בעניין הבן האובד שתניח את דעתה ואת רוחה.

סוף בעמוד הבא

אף אחד לא באמת יודע מה קרה לתינוק שנעלם יחד עם עשרות ילדים אחרים, רובם בני העדה התימנית שהגיעו לארץ ושוכנו במעברות, באוהלים ובפחונים. רותי הגיעה לכנסים, באחד מהם אף נערך מסדר זיהוי לילדים מאומצים, אך התעלומה לא נפתרה עד היום.

היום מונה מדינת ישראל כל יום של גלעד שליט בשבי, תארו לכם הורים שבמשך חמישים שנה ויותר אינם מוצאים מנוחה לנפשם, כי אין קבר ואף אחת מממשלות ישראל, בלי הבדל בין שמאל לימין, לא נתנה הסבר מניח את הדעת מה קרה לאותם ילדים אבודים, וזה אוכל ומכרסם מבפנים. ורותי באמת 'גיבורה' שמציגה פנים שמחות של 'הכל בסדר' במשך כל השנים הללו.

הרצון לחבק ולתת אהבה מצד אחד, וריחוקם של ילדיה ונכדיה גרם לה לאמץ לחיקה את משפחתם של נועם ושרון שוחט ולהיות להם לסבתא, ושאת כתחליף למשפחה הנמצאת במרחקים.

רותי טיפלה בצעירים מהגרעין וגם בנערי חברת הנוער ובכל מקום השקיעה את כל כולה. אשה קטנה עם לב ענק שנותן ונותן בלי סוף ובלי גבול- כמעין המתגבר. היא עזרה וליוותה חברים וחברות בעת מחלתם ובכל קושי. מצאתי מכתב נרגש של חגית גור שנפצעה ורותי טיפלה בה בהון אהבה, רגישות ועדינות, והקלה על סבלה. במשך השנים זכתה ללמוד בתיכונים באפעל והיתה אסירת תודה שזכתה להשלים את מה שהחסירה בנעוריה. היא גם ביקשה ויצאה ללמוד פדיקור. כמו כדור אנרגיה תזזיתי, היא תמיד רצה לעזור, בתוך הקיבוץ ומחוץ לו, אם צריך לעזור לאחותה ריקה, או לסמי האח ולאשתו שחלתה. תמיד תמיד נכונה לעזור ולתמוך בכל אחד. בשנים האחרונות למדה גם בחוג של הביטוח הלאומי במסגרת מכללת הגימלאים של עמק הירדן, כדי להתנדב לעזרת קשישים חולים בעמק. וזה כמובן לא מספיק, אז היא מתנדבת לעזרה במחנות צה"ל עם קבוצה של קשישים וקשישות המנקים ציוד צבאי ומקפלים מדים שמוכנסים לטנקים. רק לעצמה לא יכלה לעזור ולא הסכימה שיעזרו לה. בשבועות האחרונים הגיעו לדירתה של רותי מספר חברות שניסו להקל עליה ולשכנעה להכנס לבית הסיעודי, אבל רותי שהיא תמיד 'גיבורה' שלא נכנעת לקשיים, התעקשה שהיא יכולה לבדה. הכל יהיה בסדר, אמרה, רק שנניח לה לנפשה. נראה היה שאיבדה את רוח הלחימה המפורסמת שלה ומחלת הסרטן שבה נאבקה שנים, הצליחה לבסוף להכריע אותה.

רותי, קשה לחשוב על כל שנות הסבל של חייה וקשה לי להפרד ממך. אני מקווה שעכשיו כבר סוף סוף הונח לך מכאבי הגוף והנפש, ואני בטוחה שמובטח לך מקום בגן העדן ליד הצדיקים, כי הרי עשית את הטוב ביותר שיכולת. נזכור אותך באהבה רותי-ססבונה הטובה, ותהי נשמתך צרורה בצרור זכרונותינו החיים.

בשם חבריך ובמיוחד מחברי אשדות

עמליה דיין בת-ארי

